

Afgørelser – Reg. nr.: 07543.00

Fredningen vedrører: Vinge Mølledam

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   28-12-1983

Fredningsnævnet   24-11-1982

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 7543

Amallegade 7 1m/ic

1256 København K

Telefon [REDACTED]
01-13 36 38

Dato: 28. december 1983

Fredningsregistret
Amaliegade 13
1256 København K.

J. nr.: 2546/82

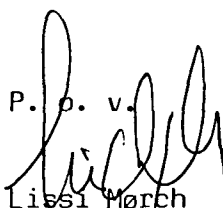
Overfredningsnævnet har dags dato forsynet den af fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds den 24. november 1982 afsagte kendelse om fredning af Vinge Mølledam, Tjele kommune, med følgende påtegning:

Bestemmelsen i punkt A om vandstandshøjden i mølledammen skal lyde:

"Vandstandshøjden ved stemmeværket må under normale forhold ikke holdes i en lavere kote end 18⁶⁴."

Det bemærkes herved, at fastsættelse af en maksimal vandstandshøjde må overlades til landvæsensretten efter reglerne herom i vandløbsloven.

Overfredningsnævnet har samtidig hermed truffet afgørelse om erstatning i anledning af fredningen. Et eksemplar af erstatningsafgørelsen, vedlægges.

P. o. v.

Lissi Mørch
fm.

Overfredningsnævnets afgørelse

af 28. december 1983

om erstatning i anledning af fredningen af Vinge Mølle-
dam i Tjele kommune, Viborg amt (sag nr. 2546/82).

Fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds har den 24. november 1982 afsagt kendelse om fredning af Vinge Mølle-
dam med omliggende arealer i Tjele kommune og truffet afgørelse om erstatningen i anledning af fredningen. Den samlede fredningserstatning til de af fredningen berørte 8 ejere er fastsat til 61.800 kr. med renter, hvortil kommer en godtgørelse på 4.000 kr. for advokatbistand.

Afgørelserne er påklaget af Kaj og Grete Petersen, Vinge Mølle, som ejere af ejendommen under lb.nr. 1, herunder mølledammen. Der er ikke iøvrigt fremkommet rettidig påklage.

Overfredningsnævnet har dags dato stadfæstet fredningsnævnets kendelse om fredningen med den ene ændring, at bestemmelsen om vandstandshøjden i mølledammen skal lyde: "Vandstandshøjden ved stemmewærket må under normale forhold ikke holdes i en lavere kote end 18⁶⁴".

De ankende ejere har påstået den af fredningsnævnet tilkendte erstatning på 10.300 kr. forhøjet med en særlig erstatning for ulempen ved ikke frit at kunne ændre vandstanden i mølledammen.

Fredningsnævnet har i skrivelse af 10. januar 1983 gjort opmærksom på en fejl i arealberegningen for ejendommen, som vil føre til fastsættelse af en mindre erstatning end tilkendt af nævnet. Ejerne har protesteret mod en sådan nedsættelse af erstatningen.

I sagens behandling har deltaget 8 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Fredningsnævnets afgørelse vedrørende erstatningen tiltrædes med den ændring, at erstatningen til Kaj og Grete Petersen forhøjes til 19.300 kr.

Overfredningsnævnets afgørelse kan for så vidt angår erstatningen til Kaj og Grete Petersen påklages til Taksationskommissionen vedrørende naturfredning (Amaliegade 13, 1256 København K.) af de nævnte ejere samt af miljøministeren og Viborg amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dato, overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende.

P. o. v.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET >

KORT 1572 I SV-1 SØ

REG. NR. 7543

24/11-1982

F R E D N I N G S N Æ V N E T
F O R V I B O R G A M T S S Y D L I G E
F R E D N I N G S K R E D S .

Fredn.J.nr. J - 7/1981

K E N D E L S E

afsagt den 24. november 1982

i sagen .

om fredning af Vinge Mølleddam
i Tjele kommune.

Ved skrivelse af 19. februar 1981 til fredningsnævnet i Viborg har Danmarks Naturfredningsforening nedlagt påstand om fredning af Vinge Mølledam i Tjele kommune, et areal på ialt 26,1 ha. Formålet med fredningsforslaget er beskrevet således i den nævnte skrivelse:

" Formålet ... er at bevare områdets biotopvariation, den dertil hørende naturhistoriske artsvariation, navnlig i botanisk henseende, at tilsikre at vådområdernes udstrækning, antal og frie forløb ikke ændres eller reduceres ved fysiske indgreb, samt at områdets geologiske elementer ikke sløres eller lider overlast. Fredningens formål er tillige, om nødvendigt, at muliggøre foretaget en landskabspleje i området med henblik på at tilvejebringe optimale livsvilkår for flora og fauna. "

Forslaget, der senere-i skrivelse af 20. maj 1981- er blevet anbefalet af naturfredningsrådet, var ledsaget af en nærmere præcisering af de bestemmelser, der ønskedes pålagt arealerne.

Fredningsnævnet afholdt offentlig møde den 29. april 1981 og traf i forbindelse hermed beslutning vedrørende visse dele af sagen, herunder at fredningspåstanden vedrørende nogle dyrkede arealer på søens vestside ikke kunne tages til følge, jfr. nærmere nedenfor. En stillingtagen til en række øvrige spørgsmål udsattes til nærmere overvejelse og undersøgelse bl.a. i Danmarks Naturfredningsforening. De af fredningsnævnet ønskede yderligere oplysninger og supplerende materiale iøvrigt er modtaget frem til sommeren 1982, og afsluttende møde i sagen, der oprindeligt var berammet til den 25. august 1982, fandt sted den 10. november 1982.

Fredningsnævnets afgørelser i sagen:

Nævnets stillingtagen til, om fredningsbetingelserne er opfyldt.

Nævnet finder af de grunde, som er anført af Danmarks Naturfredningsforening, og som er tiltrådt af naturfredningsrådet, at området omfattes af bestemmelserne i naturfredningslovens § 1, stk. 1, jfr. stk. 2, nr. 2, og at de værdier, der findes i området, har en så væsentlig interesse, at området bør fredes.

Fredningens omfang.

Som foran anført har nævnet besluttet at udtage de dyrkede arealer på søens vestside af fredningen, men nævnet har besluttet iøvrigt at følge fredningsforslagets grænser. Fredningen omfatter herefter et areal på ialt 23,9 ha, som er angivet på det vedhæftede kortbilag, og som fordeles sig således:

Ejer:	Matr.nr.:	Areal:
1) Grete Pedersen Holmevej 24, Nr. Vinge	del af 5 <u>a</u> Holme, Vorning (herunder mølledammen)	6,0 ha
2) Carl Martinus Christensen Holmevej 22, Nr. Vinge	del af 2 <u>a</u> smst.	4,0 -
3) Ejner Boe Nielsen Vorningvej 86, Vorning	dele af 2 <u>b</u> smst dele af 4 <u>c</u> -	2,9 - 0,9 -
4) Kristian Jensen Holmevej 17, Hammershøj	del af 4 <u>a</u> smst.	<u>0,5 -</u>
		trp. 14,3 ha

		trp. 14,3 ha
5)	Jens Busch, del af lo <u>i</u> Vinge by, Bækkelundsvej 43 C, Nr. Vinge Risskov	1,6 -
6)	Bente Borbjerg del af 8 <u>f</u> smst. Mortensen, Lyngbakkevej 2o, Nr. Vinge	1,1 -
7)	Egon Stisen, del af 8 <u>e</u> smst. Flarupvej 24, Nr. Vinge	2,3 -
8)	Villy Vester Frand-dele af 8 <u>g</u> smst. sen, dele af 8 <u>h</u> - Flarupvej 23, Nr. Vinge	0,9 - 3,7 -

---

ialt 23,9 ha

Det bemærkes, at der i de oplysninger, fredningsnævnet har modtaget om arealstørrelserne, er nogle mindre uoverensstemmelser. Efter Danmarks Naturfredningsforenings oplysninger er arealerne for nr. 2 og 4 på henholdsvis 4,0 og 0,4 ha, medens Viborg amtskommunes fredningskontor har beregnet disse arealer til henholdsvis 3,6 og 0,5 ha. Nævnet har på grund af arealstørrelsernes betydning for erstatningsfastsættelsen valgt de største arealangivelser i begge tilfælde.

Fredningens indhold.

De følgende bestemmelser har alle det hovedsigte at bevare områdets nuværende tilstand.

A. Bestemmelser vedrørende søens vandstandshøjde.

Søens vandstandshøjde ved stemmeværket skal fastholdes i kote 18⁶⁴

B. Bestemmelser vedrørende bebyggelse m.v.

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder drivhuse, skure, boder og lignende.
2. Der må ikke etableres pelsdyr- og fjerkræfarm eller fasanerier.
3. Der må ikke opstilles jagttårne (hochstands) eller foretages andre skæmmende indretninger.
4. Der må ikke opstilles master eller transformerstationer. Der må heller ikke føres luftledninger hen over det fredede areal udover til lokal forsyning.

5. Campering og teltning, herunder opstilling af camping-og beboelsesvogne, er ikke tilladt.

C. Bestemmelser vedrørende arealernes benyttelse.

1. Arealerne må - bortset fra, hvad der er nødvendigt til gennemførelse af bestemmelserne under punkt A - ikke yderligere afvandes, drænes, rørlægges, opløjes eller tilsås.
2. Der må ikke foretages tilledning af spildevand.
3. Der må ikke foretages tilplantning med træer og buske udenfor de arealer, der er bevokset med skov. Disse arealer er markeret på vedhæftede kortbilag.
4. Eksisterende løvtræsbevoksninger og ene må ikke erstattes eller underplantes med nåletræer. Ene må ikke ryddes eller beskadiges.
5. Der må ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering.
6. Arealerne må ikke benyttes til motorbane, skydebane, flyveplads, oplags- eller losseplads, bilophugningsplads el. lign. eller til henkastning af affald.
7. Vejanlæg- og reguleringer, bortset fra de for land-og skovbrugsdriften nødvendige veje, som følger det naturlige terræn, må ikke etableres.
8. Der må ikke foretages sprøjtning med pesticider samt gødskning undtagen på skovarealerne.
Masseforekomst af skadedyr kan bekæmpes efter forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet.
9. Opgravning af urteagtige planter og ene er ikke tilladt.

D. Bestemmelser vedrørende landskabspleje.

Fredningsmyndighederne skal have adgang til uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse til disse at foretage en aktiv landskabspleje, herunder f. eks. græsning, fjernelse af selvsåninger og tynding samt oprensning af søen i det omfang, ejerens almindelige oprensningspligt ikke er tilstrækkelig til at sikre opfyldelse af fredningens formål.

Det bemærkes om bestemmelsen under punkt A, at fredningsnævnet har fundet, at det i en sag af den foreliggende karakter er fredningsinteresserne, der må være afgørende ved fastsættelsen af vandstandskoten, og at det derfor har været nævnets opgave at fastsætte koten, uden at spørgsmålet forinden har været forelagt for en landvæsensret. Kotens fastsættelse til 18⁶⁴ er et kompromis mellem forskellige modstridende

hensyn. Således tilsiger fredningsinteresserne og de interesser, ejeren af søen har, at der fastsættes en forholdsvis høj vandstand. Heroverfor står Tjele kommunes ønsker om en forholdsvis lav vandstand for at undgå underminering af vejen over dæmningen og visse andre lodsejeres sammenfaldende ønske for at undgå oversvømming af deres arealer

Særlig vedrørende punkt C.4 bemærkes, at ejeren af matr.nr. 10 i Vinge by, Nr. Vinge - Jens Busch - har oplyst at have købt ejendommen med henblik på tilplantning med juletræer og har nedlagt påstand om, at der trods fredningen gives mulighed for at tilplante ejendommen. Nævnet har imidlertid ikke fundet at kunne tage denne påstand til følge, navnlig fordi den intensive driftsform, som en tilplantning med juletræer ville nødvendiggøre på grund af nedsivning m.v., ville være skadelig for de interesser, som fredningen i de lavere liggende arealer skal værne.

Det bemærkes endvidere, at der under sagens behandling har været rejst spørgsmål om oprensning af søen eller bækken. Forpligtelsen hertil påhviler de enkelte lodsejere, og Tjele kommune og Viborg amtskommune har tilkendegivet, at de ikke på det foreliggende grundlag ønsker at overtage nogen del af denne forpligtelse. Af de udtalelser, fredningsnævnet har modtaget til sagen, fremgår iøvrigt at der ikke for tiden er grundlag for at fastsætte særlige forskrifter i fredningsbestemmelserne om oprensning udover, hvad der følger af punkt D.

For tydelighedens skyld skal det endelig anføres, at fredningsbestemmelserne ikke indeholder forbud mod græsning, som således fortsat er tilladt overalt i det fredede område.

Opmærksomheden henledes på, at fredningsnævnets afgørelse om fredningen og om fredningens indhold efter naturfredningslovens § 26 kan påklages til overfredningsnævnet såvel af lodsejerne som af en række myndigheder m.v.. Klagefristen er 4 uger fra den dag, man har fået underretning om afgørelsen. Overfredningsnævnets adresse er Amaliegade 7, 1256 København K.

Ved en samtidig hermed truffet afgørelse har fredningsnævnet fastsat størrelsen af de erstatninger, der tilkommer lodsejerne i anledning af fredningen. Der henvises herom til denne afgørelse

T h i b e s t e m m e s :

Vinge Mølleddam med omgivelser som nærmere markeret på det vedhæftede kortbilag fredes. Det fredede areal er på 23,9 ha, der fordeler sig på ejendommene matr.nr. 2 a, 2 b, 4 a, 4 c og 5 a Holme, Vorning, og på ejendommene matr.nr. 8 e, 8 f, 8 g, 8 h og 10 i Vinge by, Nr. Vin-ge.

Fredningen består i, at der pålægges ejendommene de forpligtelser, der fremgår af bestemmelserne under A - D i den foranstående kendelse.

Rørdam

Ingemann Jensen

Bech Sørensen

Udskriftens rigtighed bekræftes:

Rør
Rørdam

* Tilføje forordningen af erstatningerne sker fra d. 24 marts 1982.

F R E D N I N G S N Æ V N E T
FOR VIBORG AMTS SYDLIGE
FREDNINGSKREDS

Fredn.J.nr. J - 7/1981

A F G Ø R E L S E

truffet af fredningsnævnet i Viborg den 24.novbr.1982
vedrørende erstatningsfastsættelsen i an-
ledning af den kendelse, der samtidig hermed
er afsat om fredning af Vinge Mølledam i
Tjele kommune

Fredningsnævnet har anlagt følgende synspunkter ved erstatningsfastsættelsen.

- 1) Fredningen omfatter ialt 23,9 ha. Heraf har 5,4 ha karakter af mose. Efter naturfredningslovens § 43, stk. 2, må ændringer af tilstanden af mosen kun ske med amtsrådets tilladelse. Uafhængig af fredningen indeholder denne bestemmelse således en vidtgående begrænsning af udnyttelsesmulighederne for mosearealerne, og efter fredningsnævnets opfattelse medfører fredningen ikke herudover særlige begrænsninger i disse muligheder. Da fredningen af den del af det samlede areal, der har karakter af mose, derfor ikke påfører ejerne noget økonomisk tab, tilkendes der ikke ejerne særskilt erstatning for fredningen af disse arealer.
- 2) Arealerne er alle helt eller delvis omfattet af skovbyggelinie i medfør af naturfredningslovens § 47, stk. 1, nr. 1. De begrænsninger, som denne bestemmelse medfører i udnyttelsesmulighederne, har imidlertid ikke en sådan karakter, at det kan føre til nogen nedsættelse af erstatningerne.
- 3) For så vidt angår søen, som udgør et areal på 0,6 ha af matr.nr. 5 a Holme, Vorning, påfører fredningen ikke ejeren noget økonomisk tab. Der påføres derimod ejeren visse ulemper i kraft af den begrænsning i den hidtidige adgang til at regulere vandstandens højde, som fredningen medfører. For disse ulemper tilkendes der ejeren en skønsmæssig erstatning på 1.000 kr.
- 4) For de arealer, der ikke er mose eller sø - ialt ca. 17,9 ha - fastsættes erstatningen til en grundtakst på 1.000 kr. pr. ha. Til denne grundtakst kommer et tillæg, der skal give ejeren erstatning for de særlige økonomiske tab, som forbudene mod afvanding m.v., mod tilplantning og mod sprøjtning og gødskning medfører. For de øvrige fredningsbestemmelers vedkommende gælder det enten, at erstatning for de ulemper, som de medfører, er indeholdt i grundtaksten på

på 1.000 kr. pr. ha, eller at fredningen ikke påfører ejeren noget særligt økonomisk tab, fordi indskrænkningerne i ejerens udnyttelsesmuligheder allerede følger af den almindelige lovgivning (zone-lov m.v.)

Tillægget for de nævnte forbud mod afvanding m.v., tilplantning, sprøjtning og gødskning fastsættes til 2.000 kr. pr. ha. Dette beløb er noget lavere end de beløb, der i andre fredningssager har været givet i erstatning for lignende forbud. Begrundelsen herfor er, at de arealer, som denne sag angår, efter deres kvalitet og efter deres karakter af i det væsentlige forholdsvis stejle skræntarealer kun i forholdsvis beskedent omfang ville kunne give et større økonomisk udbytte, selvom der ikke var forbud mod afvanding m.v., tilplantning, sprøjtning og gødskning,

Det følger af det anførte, at den påstand om en erstatning på 7.500 kr. pr. ha, som lodsejerne har nedlagt under sagen, ikke kan tages til følge.

- 5) For enkelte af arealernes vedkommende finder fredningsnævnet, at forbudet mod tilplantning med nåletræer har påført ejerne et økonomisk tab, der overstiger, hvad det under 4 nævnte tillæg på 2.000 kr. pr. ha giver dækning for. Disse arealer, der i forvejen er bevokset med løvskov, har en sådan karakter, at en tilplantning med juletræer i højere grad end for de øvrige arealers vedkommende ville være mulig og økonomisk udbyttegivende. Det drejer sig om 1,4 ha af Jens Busch's ejendom matr.nr. 10 i Vinge by, Nr. Vinge, og om 0,3-0,4 ha af Bente Borbjerg Mortensens ejendom matr.nr. 8 f smst. Jens Busch har oplyst, at han netop har købt arealet for at tilplante det med juletræer til dyrkning i forbindelse med træer på andre arealer, som han ejer.

Han har med henvisning hertil fremsat et erstatningskrav på 50.696 kr på grundlag af en nærmere beregning, hvis resultat Viborg skov-

distrikt har taget afstand fra i en til sagen indhentet udtalelse. Fredningsnævnet finder, at grundlaget for erstatningsfastsættelsen er noget usikkert, og at erstatningen må fastsættes skønsmæssigt. I skønnet indgår, at det drejer sig om et forholdsvis lille, noget kuperet areal. Den normalerstatning på 4.200 kr., som anvendelsen af et erstatningsbeløb på ialt 3.000 kr. pr. ha fører til, forhøjes herefter til ialt 10.000 kr.

Nævnet finder endvidere, at der bør ydes et tillæg på 1.500 kr. til den erstatning, der tilkommer Bente Borbjerg Mortensen.

- 6) Der findes ikke grundlag for at tage en påstand om, at erstatningsbeløbene skal forrentes fra et tidligere tidspunkt end fredningskendelsens dato til følge.
- 7) Lodsejerne har under sagen været repræsenteret af advokat Fritz Videbech, Viborg, som for sit arbejde med sagen tilkendes et beløb på 4.000 kr. + moms. Der findes ikke grundlag for - som påstået - herudover at tilkende lodsejerne sagsomkostninger i anledning af deres deltagelse i møder m.v.

Erstatningsbeløbene opgøres herefter således for de enkelte lodsejere:

1) Grete Pedersen, Holmevej 24, Nr. Vinge		
For søen (0,6 ha)	1.000 kr.	
Af restarealet 5,4 ha er 2,3 ha omfattet af naturfredningslovens § 43, og der gives ikke erstatning herfor. Tilbage er 3,1 ha, for hvilket erstatningen beregnes til 3.000 kr.pr.ha eller	<u>9.300 -</u>	10.300 kr.
2) Carl Martinus Christensen, Holmevej 22, Nr. Vinge		
Erstatningen fastsættes for hele arealet på 4,0 ha til 3.000 kr. pr. ha eller		12.000 -
3) Ejner Boe Nielsen, Vorningvej 86, Vorning		
Af det samlede areal på 3,8 ha er 1,9 ha omfattet af naturfredningslovens § 43, og		<u>trp. 22.300 kr.</u>

trp. 22.300 kr.

der gives ikke erstatning herfor. For restarealet 1,9 ha fastsættes erstatningen til 3.000 kr. pr. ha eller

5.700 -

- 4) Kristian Jensen,
Holmevej 17,
Hammershøj

Hele det areal på 0,5 ha, der fredes, er omfattet af naturfredningslovens § 43. Selvom der ikke gives nogen særskilt erstatning for sådanne arealer, findes fredningen dog ikke at burde gennemføres overfor denne ejer uden erstatning overhovedet, og der tilkendes ejeren en erstatning på

1.000 -

- 5) Jens Busch,
Bækkelundsvej 43 C,
Risskov

Erstatningen er, som det fremgår af punkt 5 foran, fastsat til

10.000 -

- 6) Bente Borbjerg Mortensen,
Lyngbakkevej 20,
Nr. Vinge

Af det areal, der fredes på ialt 1,1 ha, er 0,04 ha omfattet af naturfredningslovens § 43. Denne del af arealet er så lille, at der gives normal erstatning med 3.000 kr. pr. ha for hele arealet på 1,1 ha

3.300 kr. -

Hertil kommer - jfr. foran under punkt 5 - et tillæg for den mistede adgang til tilplantning med nåletræer på

1.500 -

4.800 -

- 7) Egon Stisen,
Flarupvej 24,
Nr. Vinge

Erstatningen fastsættes for hele arealet på 2,3 ha til 3.000 kr. pr. ha eller

6.900 -

- 8) Villy Vester Frandsen,
Flarupvej 23,
Nr. Vinge

Af det samlede areal på 4,6 ha er 0,9 ha omfattet af naturfredningslovens § 43, og der gives ikke erstatning herfor. For restarealet på 3,7 ha fastsættes erstatningen til 3.000 kr. pr. ha eller

11.100 -

Erstatninger

61.800 kr.

De tilkendte erstatninger forrentes fra den 24. november 1982 med en årlig rente, der er 1% højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

Der tillægges advokat Fritz Videbech, Viborg, 4.000 kr. + moms.

Erstatningerne og advokatsalæret udredes med 3/4 af staten og med 1/4 af Viborg amtskommune.

Fredningsnævnets afgørelse kan i medfør af naturfredningslovens § 26 påklages til overfredningsnævnet såvel af lodsejerne som af en række myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, man har fået underretning om afgørelsen. Overfredningsnævnets adresse er Amaliegade 7, 1256 København K.

Rørdam

Ingemann Jensen

Bech Sørensen

Udskriftens rigtighed bekræftes:

Rørdam

KORT>

